

Vrouwen van vlees en bloed

In het boek "Eros in de kreukels" van VSN-bestuurslid Jacqueline Kool vertellen vrouwen met een beperking over seksualiteit en lichaamsbeleving. Ze vertellen over lust, verlangen, begeerte en intimiteit, over verliefdheid, liefde, geluk en kwetsbaarheid. De verhalen zijn soms vrolijk en hilarisch, soms schrijnend en indringend. Maar ze zijn vooral heel erg herkenbaar. Voor elke vrouw, met of zonder "kreukel". 'Kijkt hij naar mijn rolstoel? Of zit hij te flirten?'

Het boek begint met een essay van publiciste Jacqueline Kool zelf, geboren in 1963, opgegroeid in een klein Zuid Hollands gereformeerd boerendorp. Zij heeft de spierziekte SMA en is afhankelijk van een rolstoel. Omdat ze "het van haar koppie moet hebben", gaat ze op haar twaalfde niet naar de huishoudschool – zoals de meeste klasgenootjes – maar naar de MAVO. Daar praten de puberende meisjes over jongens en giehelen ze over seks. Jacqueline giechelt mee, maar vreest diep van binnen

'Seks is heus niet altijd getob als je een handicap hebt'

dat de realiteit voor haar heel anders zal zijn. Jongens zijn geïnteresseerd in haar gezonde zusjes en vriendinnen. Niet in haar. Jaren later blijkt dat ze wel degelijk kan rekenen op warme belangstelling van de mannen die ze ontmoet. Ze realiseert zich bovendien dat de onzekerheid over haar niet alledaagse en instabiele lichaam dezelfde is als die van leeftijdgenoten over slappe billen, harige benen en een vetrol op hun buik. Met één groot verschil: bij Jacqueline valt alle twijfel weg zodra de liefde zich van haar meester maakt. Haar lichaam kan immers onmogelijk wedijveren met het schoonheidsideaal, dus ze vergelijkt zichzelf niet. Daardoor kan ze veel gemakkelijker onbelemmerd genieten

van liefkozen en geliefkoosd worden. 'Het is één van de drijfveren geweest om dit boek te schrijven', zegt Jacqueline Kool. 'Ik wil ermee laten zien dat seks heus niet altijd getob is als je een handicap hebt.' Voor het boek zijn achtentwintig vrouwen geïnterviewd. Kool: 'Het zijn geen overdreven succesverhalen zoals je ze leest in glossy's. Evenmin spookverhalen over onvermogen, frustratie en tegenslag. Het zijn vooral eerlijke verhalen die recht doen aan de werkelijkheid. Ze tonen vrouwen van vlees en bloed.'

Veerkracht

De interviews zijn van oorsprong bedoeld als basis voor "de Kreukel Dialogen", een theatervoorstelling uit 2010 van Martin van Veldhuizen. Voor het boek nam Kool de stapels papier mee op vakantie naar Italië en ze begon te categoriseren: "deze details zijn voor dit hoofdstuk, die details voor het volgende hoofdstuk". Kool: 'Ik wilde geen boek vol portretten. Ik wilde juist laten zien hoe iedereen een weg weet te vinden voor problemen die zich voordoen. Ik wilde de veerkracht laten zien van de mens in het algemeen.' In het boek zijn vrouwen met de meest uiteenlopende handicaps aan het woord. Een vrouw die zeer slechtziend is, en die dus nooit kan zien of ze sjans heeft en van wie. Ze schakelt vriendinnen in: "Nee het is geen griezel, hij is echt heel leuk!" Een vrouw met de ziekte van Crohn, die jarenlang bikkelhard was voor zichzelf, maar die geleerd heeft rust te nemen en voor zich te laten zorgen. Een vrouw met "glazen" botten die om de haverklap breken, maar die geleerd heeft pijn te scheiden van genot. De meeste vrouwen houden van hun lichaam en van dat van een ander. Ook zijn sommige vrouwen nog jong en zoekende. Zoals Noa (22), met een ernstige spierziekte. Als puber schaamde ze zich in haar elektrische rolstoel op de dansvloer. Een paar jaar geleden werd ze voor het eerst verliefd, maar de jongen in kwestie wilde alleen maar "kletsen". Ze heeft dat als een pijnlijke afwijzing ervaren. Ze vindt het

nog steeds moeilijk te geloven dat ze in romantisch opzicht interessant gevonden kan worden.' Kool: 'De namen in het boek zijn gefingeerd. Sommige mensen vinden dat jammer. Ze hadden het pas écht taboedoorbrekend gevonden als de vrouwen met naam en toenaam waren genoemd. Het is de vraag of ze dan zo openhartig waren geweest.'

Bron van plezier

Eros in de kreukels is een vrouwenboek; de verhalen hebben in wezen dezelfde strekking als de verhalen van vrouwen met een lichaam waarvan alles functioneert. Bovendien kan elke gezonde vrouw morgen voor altijd een beperking hebben. In het boek hebben sommige vrouwen een vaste relatie. Andere hebben kortduurende relaties of *one night stands*. Mannen ontpoppen zich – net als bij vrouwen zonder kreukels – als uitstekende minnaars, als zorgzame maatjes of als botte hufters. Niets wordt mooier voorgespiegeld dan het is, niets wordt verbloemd. Er zijn vrouwen die nog steeds dagelijks de vernedering moeten ondergaan van nageroepen te worden op straat, en vrouwen die elke dag leven met pijn en verdriet. Zoals Mariska (36), die al sinds haar jeugd in een woonvorm woont. Haar vriend woont daar ook. Ze zou best eens met hem in één bed willen slapen, maar daarvoor springen hulpen te respectloos om met privileges. Ze heeft hen wel eens naar elkaar horen schallen op de gang: 'Ga jij er heen? Je weet wel, ze moeten van mekaar worden gehaald.' Soms wou ze dat ze dommer was geboren, zodat ze minder besef zou hebben van haar situatie. Het verhaal van Mariska heeft Kool zelf het meest geraakt. 'Omdat deze vrouw haar leven niet kan leiden. Ze kan haar veerkracht niet ontplooiën.' Veerkracht is een kernbegrip in *Eros in de kreukels*. De veerkracht van bijvoorbeeld Frida (26). Zij is één van de drie vrouwen van wie Kool wél een portret heeft gemaakt. Omdat haar verhaal exemplarisch is voor de geestelijke veerkracht van een mens. Op de basis-

Als Frida ergens binnenstapt, kijkt iedereen naar háár

school is ze gepest en van tijd tot tijd zelfs in elkaar geramd. In plaats van zich terug te trekken, is ze zich juist gaan profileren. Als Frida ergens binnenstapt, kijkt iedereen naar háár. Ze is een verschijning, excentriek en uitgesproken. Ze draagt veel zilver om haar vingers en ze houdt van lingerie. Haar huidige vriend heet Joris, en ze weet zeker dat hij niet bij haar weg zal gaan. Kool hoopt dat iedereen haar boek gaat lezen. Ook hulp- en zorgverleners. 'Bij een handicap ligt de nadruk te vaak op wat niet meer kan', zegt ze. 'Het lichaam wordt gezien in een therapeutische sfeer. Dit boek laat zien dat met kreukels de lust niet verdwijnt. Elk vrouwenlijf is een bron van plezier.'

Door Riëtte Duynstee

Fotografie Hans Hogervorst

Voor informatie over het boek "Eros in de kreukels", zie de rubriek 'Lezen' op pag. 9.

'Ik wilde de veerkracht van mensen laten zien'